

Hea lugeja!

Oktoobri alguses Tartus toimunud juristide suurkogunemisel, 37. õigusteadlaste päevadel, leidis aset arutelu teemal õigusriigi taastamine aastatel 1992–2002. Oli põnev keskustelu 30 aastat tagasi toimunud ajalooliste valikute ning tollase õigusloomekultuuri üle. Tõesti, taaslöime õigusriiki. Neid arutelusid ei oleks saanud läbi viia emeriitprofessor Paul Varulita, kelle panus nii justiitsministri kui ka õpetlasena on olnud väga suur. Paul Varul asus õigusloomerongile juba Eesti taasiseseisvumisprotsessi alguses ning omandireformi ettevalmistamisel. Hakkame unustama, et 1995. aastal ministriks saanuna korraldas ta ümber ministeeriumi töö, kaasas palju noori juriste ja juuratudengeid, usaldades neid, seadis laiad ning selged sihid õigusreformideks. Kuigi tollal käisid asjad tänasega võrreldes väga kiiresti, siis paljud minister Varuli alustatud asjade viljad noppisid tema järeltulijad.

Minu esmane mälupeilt Paul Varulist on 1990-ndate algusaastaist, kus sageli Tallinnas nõupidamistel viibiv õppejõud oli siiski *alma mater*’isse loengusse jõudnud. Mustas ülikonnas soliidne, vitaalne ja nooruslik õppejõud eristus ja tekitas aukartust. Nagu Kaja Kallases professor Raul Narits. Üliõpilasena tahtsid ikka populaarse õppejõuga asjatada ning oma tarku küsimusi pärast loengut esitada. Tema suhtumine tudengitesse oli alati sõbralik ja heatahtlik ning mitte kunagi üleolev. Ta leidis inimeste jaoks aega, innustas ja torkis tagant oma arvukaid magistrante ja doktorante. Samas on ta otsekohene ja kriitiline, kui lati alt läbi jooksed. Kuid ta suudab tagasisidet anda moel, et sa pole pärast solvunud.

Õigusloomes püüdis ta leida kompromissi noorte tormakuse ja kogenumate kolleegide elutarkuse vahel. Eks nn Varuli kutsikaid tuli vahest ka taltsutada. Õige sõna tema iseloomustamiseks oleks vast demokraat. Ta valvas selle üle, et ka õiguskeel areneks oskuskeelena eesti keele sügavas süngis. Mäletame, kuis juba vastuvõetud lepingute ja lepinguväliste suhete seadus tema eestvõttel siiski võlaõiguseaduseks sai. Olulised õpikud, kommentaarid, muu õiguslane kirjavara on sündinud Pauli eestvedamisel. Ta oli aastakümneid ka *Juridica* peatoimetaja.

Paul Varul oli 23 aastat Tartu Ülikooli õigusteaduskonna eraõiguse professor. Selle ajaga kasvas tema kõrval ja juhendamisel üles plejaad tuntud juriste ning õpetlasi, kellele oma tööpõld edasi harida anda. Professor Varuli mitmekülgst näitab soov lisaks poliitikas ja õigusloomes vastutuse võtmisele hoida käsi soojas ka õiguspraktikas – legendaarne Varuli advokaadibüroo loodi juba 1994. aastal. Tema lemmikvaldkond on siiski maksejõuetusõigus. Hellitavalt kutsutakse Paul Varulit Eesti pankrotiõiguse isaks. Lektorina on ta läinud ajas aina paremaks, saalid on täis ning Paul iga koolitusekorraldaja unistus.

Käesolev *Juridica* number on kingitus ning pühendus emeriitprofessor Paul Varulile tema õpilaste ja kolleegide poolt 70. sünnipäevaks. Räägime kohviautomaadist kuni maksejõuetuseni. Soovime oma mentorile jätkuvat aktiivsust „õiguskeemel“ ning senist avatud suhtumist. Muide, detsembris 1997. aastal sai Paul Varul pressisõbra tiitli. Väike juubel seegi.

Palju õnne!

Priidu Pärna

Paul Varuli üliõpilane ja doktorant, kolleeg ja sõber